

Jakub ZOUHAR, *František Pubička S. I. (1722–1807): barokní historik ve století rozumu*, Pavel Mervart, Červený Kostelec 2014, 456 s.

František Josef Pubička (1722–1807). psán též Pubitschka, český jezuita, děkan Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a jeden z prvních novodobých vědeckých historiků, je rozhodně osobností, která si zaslouží zájem současné české historiografie. V tomto případě jde však kupodivu o téma doposud opomíjené. O to více potěšil hradecký historiograf Jakub Zouhar výběrem Pubičkova životopisu coby námětu pro svou odbornou monografii, založenou povětšinou na prvovýzkumu.

Pubička, současník Gelasia Dobnera i o generaci mladšího Dobrovského, je autorem jednoho z prvních odborně pojatých kompendií k dějinám českého národa, sedmisvazkových *Chronologische Geschichte Böhmens: unter den ersten christlichen Herzogen. Zweyter Theil, welcher das christliche Böhmen enthält*. Poměrně trefně Jakub Zouhar zvolil podtitul své monografie – Pubička rozhodně patří k tomu nejlepšímu, co lze najít v české barokní historiografii, ale současně je oním základem, z něhož vycházejí a na nějž navazují první obrozenci a který je zdrojem i Františku Palackému.

Vzhledem k unikátnosti tématu v rámci současné historiografie je nutné vysoko ocenit zejména šíři pramenů i literatury Zouharem použitých a přehledně uvedených. Autor vycházel z pramenů uložených v Římě (archiv jezuitů), České republice (zejména Národní archiv, Moravský zemský archiv, Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc, Státní oblastní archiv Litoměřice, Státní okresní archiv Chomutov, Památník národního písemnictví – Literární archiv, Knihovna Národního muzea apod.) i Budapešti (Eötvös Loránd University v Budapešti) a z rozsáhlé evropské literatury k dějinám vzdělanosti.

Publikace je rozdělena do sedmi kapitol. První začleňuje Františka Pubičku do kontextu dějin české historiografie. Druhá líčí Pubičkovo mládí a gymnaziální studia. Třetí kapitola je věnována Pubičkovu řádovému životu v jezuitské koleji i dalšímu řádovému studiu. Čtvrtá kapitola se zabývá prvním Pubičkovým pedagogickým působením, na olomouckém gymnáziu od roku 1756, a počátky jeho odborné tvorby. Přibližně v té době se totiž Pubička začal vážněji zajímat o historii a bádát v národní minulosti. Roku 1767 jej jezuitský řád jmenoval historiografem provincie, pověřeným úkolem napsat dějiny Českého království. Jako takový v Tovaryšstvu Ježíšovu působil do jeho zrušení v roce 1773, i poté však ve své historiografické činnosti pokračoval. Další kapitola Zouharovy monografie se zabývá právě Pubičkovým dějepiseckým dílem v dobových souvislostech, zvláštní kapitolu pak tvoří Pubičkův přínos k dalšímu vývoji české historiografie. Zouhar se vyjadřuje k jeho názorům na význam sv. Jana Nepomuckého, jež se značně lišily od náhledů některých Pubičkových současníků, např. piaristy a historika P. Gelasia Dobnera a S. Catharina, či k souvislostem s díly V. V. Tomka, B. Dudíka nebo Z. Nejedlého. Závěrečnou kapitolu logicky tvoří vypsání Pubičkova stáří a skonu a samozřejmě zhodnocení přínosu jeho díla. Cennou částí monografie je úplná bibliografie děl Františka Pubičky, ale také příloha knihy, v níž čtenář najde antologii textů, které se vztahují k Pubičkovu životu a dílu (korespondence, dobová reklama a recenze jeho prací, vzpomínky jeho žáka Ignáce Cornovy či dokumenty spojené s publikací Pubičkových děl.). Přílohu autor doplnil i několika černobílými fotografiemi, většinou materiálové povahy.

Recenzovaná monografie se zařadila k významným a podstatným pracím v rámci novodobého výzkumu dějin národního dějepisectví a jako takovou je ji třeba ocenit. Bude jistě též cenným zdrojem studentům programů se zaměřením na historii a příbuzné obory, ať už v rámci dějin dějepisectví či úvodů do studia dějepisectví.

Naděžda Morávková